

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudkyň Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a Mgr. Blanky Fauré v právní věci

žalobkyně: **Robin platí a.s.**, IČO 28895037
sídlem Dlouhá 730/35, 110 00 Praha 1
zastoupena advokátem doc. JUDr. Alešem Rozehnalem, Ph.D.
sídlem Železná 490/14, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group**, IČO 47116617
sídlem Pobřežní 665/21, 186 00 Praha 8
zastoupena advokátem Mgr. Markem Vojáčkem
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

o zaplacení 109 848 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 28. 8. 2024, č. j. 33 C 73/2024-146,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II.** Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 14.036 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Marka Vojáčka, advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení částky 109.848 Kč s příslušenstvím a uložil žalobkyni zaplatit žalované náhradu nákladů řízení v částce 42.108 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje N. W.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

2. Takto rozhodl o žalobě podané soudu dne 9. 4. 2024, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení výše uvedené částky z titulu bezdůvodného obohacení s tvrzením, že Ing. A. S. jako pojistník uzavřela s právní předchůdkyní žalované, společností Pojišťovna České spořitelny, a.s., pojistnou smlouvu na životní pojištění Flexi č. xxx s měsíčním pojistným ve výši 1.100 Kč (dále „Smlouva o IŽP“). Pojištění skončilo uplynutím času dne 30. 11. 2023. Ing. S. zaplatila na základě pojistné smlouvy pojistné v celkové výši 123.868 Kč, žalovaná jí naopak vyplatila jako odkupné částku 14.020 Kč. Jelikož pojistná smlouva byla podle žalobkyně neplatná, představuje rozdíl ve výši 109.848 Kč bezdůvodné obohacení žalované. Žalobkyně nabyla pohledávku na vydání bezdůvodného obohacení žalované od Ing. S. na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 14. 3. 2024 (dále jen „smlouva o postoupení pohledávky“) a vyzvala žalovanou k vydání bezdůvodného obohacení, ta však dluh neuhradila.
3. Důvod neplatnosti pojistné smlouvy spatřovala v neurčitých ujednáních Smlouvy o IŽP o poplatcích, které přitom měly vliv na kapitálovou hodnotu smlouvy a tím i pojistné plnění. Pojistník neobdržel přehled poplatků a parametrů ani s ním nebyl jinak seznámen. V ujednáních o nakládání s pojistným, formování pojistného plnění a snižování kapitálové hodnoty o poplatky spatřovala žalobkyně ujednání zneužívající povahy dle článku 3 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993, o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „Směrnice“), neboť nebyla individuálně sjednána a v rozporu s požadavkem poctivosti způsobovala významnou nerovnováhu v neprospěch spotřebitele. Také šlo o ujednání, která nebyla sepsána jasným a srozumitelným jazykem dle článku 5 odst. 1 Směrnice, takže předchůdkyně žalobkyně neměla možnost posoudit ekonomické důsledky smlouvy. Vzhledem k tomu, že ujednání o poplatcích byla nezbytná pro výpočet pojistného, nemohla bez nich pojistná smlouva existovat a je neplatná jako celek.
4. Žalovaná nárok zpochybnila a namítla nedostatek aktivní věcné legitimace žalobkyně z důvodu neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky pro rozpor s dobrými mravy, zákonem a veřejným pořádkem, přičemž akcentovala nekalý podnikatelský model žalované. Dále namítla, že předmětnou pohledávku nelze postoupit, neboť životní pojištění je vázáno na konkrétní oprávněnou osobu pojištěného. Jednání žalobkyně označila za nepoctivé a nemravné proto, že je nárok na vydání bezdůvodného obohacení uplatňován až po splnění pojistné smlouvy a uplynutí sjednané doby pojištění. Právo na vydání bezdůvodného obohacení je i promlčeno. Pojistnou smlouvu samotnou pokládala za platnou, neboť pojistník potvrdil, že přehled poplatků převzal, o nákladech pojištění byl pojistník průběžně informován a nic nenamítal, když v době uzavírání pojistné smlouvy bylo akceptovanou praxí, že byly využívány odkazy na internetové stránky a dokumenty mimo pojistné podmínky.
5. Soud I. stupně po provedeném dokazování a citaci ustanovení § 179, § 181 odst. 1 a § 580 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), se neztotožnil s argumentem žalované, že by předmětnou pohledávku nebylo možné postoupit z důvodu, že životní pojištění je vázáno konkrétní oprávněnou osobu pojištěného, neboť tvrzená pohledávka je svým charakterem pohledávkou na vydání bezdůvodného obohacení v souvislosti s neexistujícím neplatně sjednaným pojištěním. Zda takové bezdůvodné obohacení bude vydáno původnímu pojistníkovi nebo jiné osobě je zcela lhostejné, neboť jde o zaplacení téže částky. Ustanovení § 181 OZ tak v postoupení nebrání. Neztotožnil se ani s argumentem žalované, že by měl přihlídnout k tomu, že smlouva o postoupení pohledávky pod vysokou smluvní pokutou zakazovala postupiteli jednat s žalovanou, neboť takové ujednání v postupní smlouvě sjednáno nebylo. Původní pojistník Ing. S. se jako postupitel zavázala nejednat s žalovanou bez vědomí žalobkyně, pokud by o něm žalobkyni informovala, takové jednání bylo dovolené, z čehož samo o sobě nelze dovodit zatěžující ujednání. V kontextu postoupení pohledávky je spíše logické, neboť postupník má legitimní zájem na tom, aby v případě komunikace týkající se postoupené pohledávky nebyl obcházen. Soud I. stupně však dospěl k závěru, že smlouva o postoupení pohledávky je rozporná s dobrými mravy za situace, kdy žalobkyně uplatňuje

argumentaci založenou na údajné nepoctivosti zneužívání spotřebitelů ze strany žalovaného a svůj obchodní model očividně staví na inzerování, že *miliony Čechů spoléhají na podvodnou životní pojistku*, tedy na vzbuzování dojmu o masovém, nepoctivém a podvodném jednání pojišťoven. Zároveň odkoupení údajné pohledávky na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 109.848 Kč za cenu 16.480 Kč, tedy pouhých 15 % výše pohledávky, odůvodnil tím, že žalobkyně spoléhá na představu spotřebitele o pravděpodobně vysoké nákladnosti a rizikovosti soudního sporu, neboť jinak nelze rozumně očekávat, že by spotřebitel pohledávku prodal za 15 % nominální výše. V případě úspěchu žaloby, zbývajících 85 % a případné příslušenství představuje zisk žalobkyně. Uzavřel, že takový obchodní model, kdy na jedné straně žalobkyně údajně chrání porušená práva spotřebitelů, ovšem na druhé straně směřuje k присvojení si pro sebe naprosto zásadní části toho, oč byl dle žalobkyně spotřebitel zcela připraven nepoctivým chováním žalované, by znamenal, že vymáhaná pohledávka je téměř zcela založena na spekulativním základu. Dospěl k závěru, že počínání žalobkyně při postupování pohledávky zasazené do uvedených souvislostí v jejich souhrnu zakládá zjevný rozpor smlouvy o postoupení pohledávky s dobrými mravy, což vede k její absolutní neplatnosti. K platnému postoupení pohledávky nedošlo, což je žalovaná oprávněna namítat, a znamená to nedostatek aktivní věcné legitimace žalobkyně. S ohledem na učiněný závěr se již dále nezabýval tím, zda skutečně byla Smlouva o IŽP neplatná a zda vzniklo bezdůvodné obohacení, neboť by to na výsledku posouzení nic nezměnilo. S ohledem na výše uvedené žalobu zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 142 odst. 1 o. s. ř.

6. Proti tomuto rozsudku podala včasné a přípustné odvolání žalobkyně. Nesouhlasí se závěrem soudu I. stupně o neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávek s tím, že akcentuje základní princip soukromého práva spočívající v autonomii vůle smluvních stran, což se týká také volnosti při sjednání ceny, aniž by soud mohl zasáhnout do soukromoprávních vztahů. Odkazuje na u judikaturu Ústavního soudu, například nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1250/20-2 ze dne 3. 3. 2021, v jehož závěru Ústavní soud konstatoval, že stěžejní je vždy interpretace vůle smluvních stran a přednostní role takového výkladu, jenž nevede k neplatnosti zkoumané smlouvy, pokud není zcela zřejmé, že smlouva odporuje zákonu nebo se jednoznačně přičí dobrým mravům. Z provedeného dokazování však vyplynulo, že pojistík měl objektivně veškeré informace k tomu, aby se rozhodl o svém dalším postupu a bylo zcela jeho svobodným rozhodnutím, jak bude nadále postupovat, neboť více než 2 měsíce komunikoval s advokátní kanceláří, znal žalobkyní odhadovanou hodnotu pohledávky a cenu, za kterou je žalobkyně ochotna pohledávku odkoupit, akceptoval písemnou nabídku na stanovení ceny, byly mu sděleny všechny relevantní skutečnosti, zejména výše nároku a kupní cena. Jednání žalobkyně bylo zcela transparentní, aniž by bylo žalobkyni zřejmé, jaké jiné informace by měla pojistníkovi poskytovat. Nadto pojistník nikdy neprojevil nespokojenost ani nevzněl žádný dotaz či připomínka k výši kupní ceny, a to ani v okamžiku, kdy byl kontaktován soudem v žádosti o zaslání smluvní dokumentace k cesi. Má za to, že názor soudu I. stupně ohledně údajného nemravného postupu žalobkyně je pouhou spekulací, přičemž zcela absentují konkrétní důkazy, které by takovou domněnku podporovaly. Zároveň má postup nalézacího soudu za rozporný se zásadou volného hodnocení důkazů a základními požadavky na spravedlivý proces, aniž by soud mohl nahrazovat skutková zjištění vlastními úvahami o tom, co mohlo nebo nemohlo být motivací či záměrem účastníků řízení. K nepřiměřenosti ceny pohledávky uvádí, že jde o závěr pro ni překvapivý, a to zejména v kontextu rozhodovací praxe nadepsaného soudu a stejného senátu v obdobných sporech, kdy soud I. stupně obvyklé konstatuje neplatnost pojistné smlouvy, ale zároveň promlčení nároku ve dvouleté subjektivní lhůtě, a tudíž žalobu zamítá a žalobkyni přiznává jen nepatrnou část uplatněného nároku. Žalobkyně i při jednání ve věci upozorňovala na skutečnost, že pokud by soud setrval na svém ustáleném právním názoru ohledně posouzení námítky promlčení, přiznal by žalobkyni, případně pojistníkovi, pokud by pohledávku nepostoupil, plnění ve výši 9 000 Kč. Pojistník přitom za pohledávku získal od žalobkyně 16.480 Kč. V tomto ohledu je názor soudu I. stupně ohledně výše plnění pojistníkovi rozporuplný, když i bez ohledu na předchozí rozhodnutí považuje pohledávku za stoprocentně

dobytnou. Nadto kupní cena za postoupení pohledávky nemůže být sama o sobě považována za nemravnou, pokud obě smluvní strany vědomě a svobodně uzavřely smlouvu, přičemž měly plné vědomí o hodnotě pohledávky a nejednaly v tísní, neboť neexistují důkazy o nátlaku, podvodu či jiném nezákonném jednání žalobkyně. Upozorňuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 14 Cmo 236/2022 ze dne 5. 6. 2023, ve kterém uvedený soud uzavřel, že okolnost, že se účastníku smlouvy na základě dohody o rozsahu předmětu plnění nedostane plného ekvivalentu plnění, které se zavázal poskytnout, není v rozporu s dobrými mravy, neboť účastníci smlouvy si mohou sjednat cenu, která se odchyluje od ceny obvyklé. Dovojuje tedy, že kupní cena pohledávky nebyla nepřiměřeně nízká, ale naopak zcela odpovídala dobytosti pohledávky a nákladům spojeným s jejím vymáháním. Závěry soudu I. stupně jsou v tomto ohledu zcela v rozporu se skutkovým stavem zjištěným v řízení před soudem I. stupně a stávající judikaturou. K rozporu smlouvy o postoupení pohledávky s dobrými mravy má za to, že k této hypotéze soud I. stupně neučinil v podstatě žádná skutková zjištění. Navíc soud I. stupně nesprávně hodnotí obchodní cíle žalobkyně. Předmětem podnikání žalobkyně je obchod s pohledávkami a není pravdou, že by se stylizovala do subjektu zabývajícího se ochranou spotřebitelů, ačkoliv její primární motivací je tvorba zisku. Žalobkyně nikdy žádným způsobem před klienty netajila svou podnikatelskou činnost ani motivaci své činnosti. Zároveň na klientech ponechává, zda se rozhodnou její nabídku akceptovat, či nikoliv. Upozorňuje také na skutečnost, že se soud nevypořádal s platností pojistné smlouvy, jestliže by rozhodl o její neplatnosti a tím i o neexistenci nároku na vrácení bezdůvodného obohacení, pak by nemohl ani konstatovat nemravné jednání žalobkyně za situace, kdy žalovaná existenci pohledávky popírá. Rozsudek soudu I. stupně má také za vnitřně rozporný, neboť na jednu stranu potvrzuje neplatnost pojistné smlouvy a na druhé straně obviňuje žalobkyni z nepoctivého a podvodného jednání. Tento postup soudu má za nelogický, nekonzistentní, nesrozumitelný a přezkoumatelný, který nesvědčí o nestranném posouzení sporu, kdy jednání žalobkyně a žalované vůči pojistníkovi je de facto stavěno na roveň. Napadený rozsudek soudu má také za nepřezkoumatelný, a tudíž nezákonný, neboť soud I. stupně konkrétně nevysvětlil, v čem spočívalo jednání žalobkyně v rozporu s dobrými mravy, na základě čeho dospěl k závěru, že pohledávka je stoprocentně dobytá, aniž by účastníky na to v průběhu jednání upozornil. Odporuje tak požadavkům na odůvodnění rozsudku dle ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. s odkazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 521/05 ze dne 23. 3. 2006 a dalšími žalobkyní uvedenými rozhodnutími Ústavního soudu. Konkretizuje, že soud I. stupně v rámci svého odůvodnění rozsudku řádně nedostál své povinnosti racionálně, logicky a přesvědčivě zdůvodnit své rozhodnutí. S argumentací žalobkyně se žádným způsobem nevypořádal, zcela svévolně v rozporu se skutkovým stavem dospěl k závěru o nemravném jednání žalobkyně ve vztahu k pojistníkovi, přičemž si v podstatě domýšlel, jak pojistník o smlouvě uvažoval a proč. Porušil právo žalobkyně na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobkyni přizná žalovanou částku včetně příslušenství a plnou náhradu nákladů řízení.

7. Žalovaná se ztotožnila s názorem soudu I. stupně o absolutní neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky, kterou soud I. stupně postavil na skutečnostech týkajících se uzavření a obsahu smlouvy o postoupení v kontextu zavádějících informací prezentovaných žalobkyní na jejích webových stránkách a netransparentních informací uváděných pojistníkovi v rámci uzavírání smlouvy o postoupení pohledávky, což vyplynulo z provedeného dokazování inzerce žalobkyně na jejích webových stránkách, na kterých nejprve vzbudí ve spotřebiteli dojem, že jeho smlouva je jistě neplatná a pojišťovna se dopouští podvodů, následně odkoupí údajnou pohledávku spotřebitele na vydání bezdůvodného obohacení za zlomek její tvrzené hodnoty, což odůvodní mírou dobytosti pohledávky a nákladností procesu vymáhání, což ve spotřebiteli má vyvolat dojem o složitém a nákladném procesu, což však neodpovídá dosavadní praxi žalované v obdobných sporech, čehož si je žalobkyně vědoma, nicméně spotřebitelům tyto informace účelově zamlčuje. Sama žalobkyně výslovně před soudem I. stupně tvrdila, že dobytost pohledávky považuje za téměř jistou, aniž by se vyjádřila k námitce promlčení vznesené

žalovanou stranou, s upozorněním na dosavadní praxi, kdy žalovaná v některých obdobných sporech uzavírá s žalobci dohody o narovnání. Má za to, že žalobkyně si protičeří, uvádí spotřebitele v omyl o zcela rozhodující skutečnosti, když při kontraktaci smlouvy o postoupení dává pojistníkovi jako spotřebiteli podepsat prohlášení ohledně nejistoty při vymáhání pohledávky, a poté v řízení před soudem uvádí pravý opak. Podle žalované jde o zjevný úmysl žalobkyně vzbudit v pojistníkovi zdánlivý pocit nejistoty a složitosti při vymáhání pohledávky, na základě kterého má následně pojistník akceptovat i 15 % z výše hodnoty tvrzeného nároku s tím, že učinil dobré obchodní rozhodnutí. Tvrzení žalobkyně, že pojistník měl před uzavřením smlouvy o postoupení pohledávky již veškeré informace nezbytné ke svému rozhodnutí postoupit pohledávku za cenu uvedenou ve smlouvě o postoupení na žalobkyni, neodpovídá provedenému dokazování, z něhož vyplynulo, že žalobkyně pojistníka vůbec neinformovala o praxi žalované v obdobných sporech, na kterou žalobkyně sama následně v řízení před soudem I. stupně poukazovala ohledně vyplacení části nepromlčené částky. Za účelové považuje tvrzení žalobkyně, že by v tomto řízení nabyla částku maximálně ve výši 9.000 Kč, které nemá oporu v rozhodovací praxi soudů a je pouhou spekulací. Odkaz žalobkyně na smluvní volnost a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 6. 2023, sp. zn. 14 Cm 236/2022 považuje za nepřiléhavý, neboť závěr o rozporu smlouvy o postoupení pohledávky s dobrými mravy nebyl učiněn pouze na základě hodnoty vyplacené žalobkyní postupníkovi za pohledávku, ale rovněž v souvislosti s dalším obsahem smlouvy o postoupení a jednáním žalobkyně ve zmiňované inzerci. Nadto právní závěry soudu I. stupně odpovídají dosavadní judikatuře v obdobných věcech, pochybnostech o obchodních praktikách žalobkyně, jejímu obchodnímu modelu souvisejícímu s odkupem pohledávek ze smluv o životním pojištění, ke kterému se aktuálně vyjádřil i Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 3. 9. 2024, č. j. 12 Cm 3/2024-158, kdy konstatoval, že informace žalobkyně o podmínkách a výpočtu ceny odkupu pohledávek nejsou transparentní, že informace na webových stránkách žalobkyně mohou mít samy o sobě charakter agresivní praktiky vůči spotřebitelům a že žalobkyně na základě netransparentních informací motivuje spotřebitele k vedení soudních sporů s pojišťovnami. Závěry soudu I. stupně jsou v souladu s dřívější judikaturou soudů, které dospěly k obdobným závěrům jako soud I. stupně, a to rovněž v případě žalob podaných společnostmi založenou za účelem vymáhání pohledávek vzniklých ze smluv o životním pojištění, kdy soud I. stupně označil dané obchodní praktiky za lichvu. Napadený rozsudek má za přezkoumatelný, aniž by trpěl vnitřními rozpory, když není zřejmé, na jakém základě žalobkyně dospěla k tomu, že soud I. stupně považuje pohledávku žalobkyně za zcela jistou a dobytou, neboť takový závěr není v rozsudku uveden. Naopak soud I. stupně výslovně uvedl, že se již platností či neplatností smlouvy nezabýval, neboť ani toto posouzení by nezměnilo nic na jeho závěru o absenci aktivní věcné legitimace žalobkyně. Z důvodu absolutně neplatné smlouvy o postoupení byl rozpor s dobrými mravy spolehlivě odůvodněn v bodě 24 rozsudku. K 100% dobytosti pohledávky pak soud I. stupně žádné závěry neučinil s tím, že výslovně sdělil, že platnost pojistné smlouvy a s tím související vznik bezdůvodného obohacení již neposuzoval s ohledem na uvedený nedostatek věcné legitimace žalobkyně. Navrhuje potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako věcně správného a přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení.

8. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle § 212 a § 212a o. s. ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné, byť závěr o neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky učiněný soudem I. stupně považuje za předčasný.
9. V čistě teoretické rovině je investiční pojistná smlouva smlouvou (uzavřenou v dané době dle § 4 odst. 4 ZoP), kterou se pojistitel zavázal vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním, a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné. Z uvedeného vyplývá, že v rámci Smlouvy o IŽP dochází k úhradě pojistného pojistníkem, přičemž toto pojistné nebo jeho část má být investováno podle daného ujednání

v pojistné smlouvě. Na druhé straně se pojistitel zavazuje vyplatit oprávněné osobě (obmyslenému) sjednané pojistné plnění v případě smrti pojištěného či jiné sjednané pojistné události.

10. V dané souvislosti je nutno upozornit na nálezy ÚS ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 3381/10, který akcentoval autonomii vůle smluvních stran a preferenci platnosti právního jednání, a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 3. 2023, č. j. 19 Co 156/2023-135, ve kterém uvedený soud dovodil, že nelze paušálně tvrdit, že všechny smlouvy o investičním životním pojištění jsou neplatné, ale k jejich posouzení je nutno přistupovat individuálně.
11. S odkazem na § 3028 odst. 3 OZ s ohledem na uzavření Smlouvy o IŽP dne 20. 11. 2012 ve vztahu k posouzení Smlouvy o IŽP je nutno aplikovat zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění do 31. 12. 2012 (dále jen „obč. zák.“), případně zák. č. 37/2004 Sb.
12. Žalobkyně namítá neplatnost Smlouvy o investičním pojištění s odkazem na § 55 a 56 obč. zák. – tj. absolutní neplatnost spotřebitelské smlouvy, což učinila i v rámci předžalobní výzvy a dovodila, že s ohledem na plnění pojistníka – Ing. S. z neplatného právního důvodu, vzniklo na straně pojišťovny bezdůvodné obohacení spočívající v rozdílu pojistníkem zaplacené částky a částky mu pojišťovnou vrácené.
13. Podle § 55 odst. 1, 2 obč. zák. smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení. Ujednání ve spotřebitelských smlouvách podle § 56 jsou neplatná.
14. Podle § 1881 odst. 1 OZ postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevylučuje.
15. S ohledem na skutečnost, že pojistitelka Ing. S. během trvání Smlouvy o IŽP, ani po jejím zániku uplynutím doby a vypořádání, nikdy platnost smlouvy nezpochybnila, odvolací soud se zabýval předně otázkou, zda nynější žalobkyně má postavení spotřebitele, kterému svědčí ochrana ve smyslu § 55, § 56 obč. zák.
16. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 812/2021 ze dne 26. 5. 2021 bod 20: „*Otázkou, zda se forum actoris spotřebitelů vztahuje i na postupníky jejich nároků, se SDEU již několikrát zabýval. Shledal, že zvláštní soudní příslušnost pro spotřebitele není použitelná na právnické osoby, které jednají jako postupníci nároků spotřebitele, a to z toho důvodu, že tyto právnické osoby nejsou slabší stranou a zároveň nejsou ani smluvní stranou spotřebitelské smlouvy. Ochrana spotřebitele se uplatní pouze tehdy, pokud je spotřebitel v řízení sám žalobcem nebo žalovaným (srov. bod 23 rozsudku Hutton a bod 33 rozsudku Henkel)*“. V rozsudku ze dne 19. 1. 1993 ve věci C-89/91, S. L. H. proti TVB, a v rozsudku ze dne 1. 10. 2002 ve věci C-167/00, xxx proti K. H. H., SDEU uzavřel, že právnická osoba, která je postupníkem práva, aniž by sama byla účastníkem spotřebitelské smlouvy, nemůže být považována za spotřebitele a nemůže požívat ochrany v podobě zvláštní příslušnosti ve věcech spotřebitelských (srov. také rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 812/2021 ze dne 26. 5. 2021)
17. Odvolací soud si je vědom, že výše uvedené rozhodnutí řešilo primárně otázku mezinárodní příslušnosti dle nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1215/2012, nicméně se sekundárně zabývá i otázkou posouzení postavení postupníků – právnických osob, na které spotřebitelé postupují svá práva z pohledávek.
18. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že žalobkyně v daném řízení již nevystupuje v postavení spotřebitele a nenáleží jí námitky proti Smlouvě o IŽP, jejíž platnost odvolací soud řešil jako otázku předběžnou, i s ohledem na namítané porušení práv spotřebitele dle § 55, § 56 obč. zák., Směrnice Rady 93/13/EHS, o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách.
19. Podle § 40a obč. zák. jde-li o důvod neplatnosti právního úkonu podle ustanovení § 49a, § 140, § 145 odst. 2, § 479, § 589, § 701 odst. 1, § 775 a § 852b odst. 2 a 3 považuje se právní úkon

za platný, pokud se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti právního úkonu nedovolá. Neplatnosti se nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil. Totéž platí, nebyl-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje dohoda účastníků (§ 40). Je-li právní úkon v rozporu s obecně závazným právním předpisem o cenách, je neplatný pouze v rozsahu, ve kterém odporuje tomuto předpisu, jestliže se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti dovolá.

20. Co se týče možnosti vznesení námitky relativní neplatnosti žalobkyní je nutno odkázat na § 40a obč. zák., který taxativně vymezoval důvody relativní neplatnosti smlouvy s tím, že dovolat se relativní neplatnosti může pouze ten, kdo je napadnutelným právním jednáním dotčen na svých subjektivních právech. Z uvedeného je zřejmé, že tato námitka náležela pouze pojistníkovi Ing. S., která platnost pojistné smlouvy až do jejího zániku uplynutím doby a vypořádáním nikdy nezpochybnila. Nadto z dovolání se neplatnosti by muselo být patrné, v čem je konkrétně spatřována relativní neplatnost jednání.
21. S ohledem na skutečnost, že pojistník, který v době uzavření Smlouvy o IŽP měl postavení spotřebitele, nikdy námitku relativní neplatnosti této smlouvy nevzněl, obě strany Smlouvy o IŽP si vzájemně plnily, pojistník placením pojistného a pojistitel poskytováním sjednané pojistné ochrany, pojistníkovi oznámeným a jím schváleným rozložením pojistného do investičních fondů a garancí zhodnocení minimálně ve výši 2,4 % ročně, aniž by žalobkyně ve vedeném sporu měla postavení spotřebitele a soudy by měly z tohoto důvodu posuzovat (ne)platnost smlouvy z úřední povinnosti, lze uzavřít, že Smlouva o IŽP je smlouvou platnou a žalobkyně nedisponuje tvrzenou pohledávkou, jejíž zaplacení se žalobou domáhá.
22. V tomto kontextu odvolací soud odkazuje na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3/06“ *„Respekt a ochranu autonomie vůle považoval Ústavní soud ve své předchozí judikatuře za zcela elementární podmínku fungování materiálního právního státu, za původní „matrici“ vztahu mezi jednotlivcem a veřejnou mocí ve smyslu „konstanty“ vytyčené před závorkou, „v níž se ocitají jednotlivá specifikovaná základní práva pozitivně právně formulovaná v reakci na jejich masové porušování autoritativními či totalitními režimy. Přesto však ochrana autonomie vůle nemůže být absolutní tam, kde existuje jiné základní právo jednotlivce nebo ústavní princip či jiný ústavně aprobovaný veřejný zájem, které jsou způsobilé autonomii vůle proporcionálně omezit. Tímto druhým principem je zásadní ochrana té osoby, která činila právní úkon s důvěrou v určitý, jí druhou stranou prezentovaný skutkový stav. Ten, kdo vyvolal určité jednání, se nesmí ex post dovolávat vad jednotlivých úkonů, které sám způsobil. Uplatňování principu důvěry v úkony dalších osob při veškerém sociálním styku s nimi je základním předpokladem pro fungování komplexní společnosti. Důvěru je třeba pokládat za elementární kategorii sociálního života. Jednak vyjadřuje vnitřní postoj odrážející eticky odůvodněné představy a očekávání jednotlivých členů společnosti a z druhé strany je výrazem principu právní jistoty, který představuje jednu z fází materiálně, tj. hodnotově, chápáného právního státu, jehož ústavně normativní výraz je obsažen v čl. 1 odst. 1 Úst. Naznačená konkretizace principu právního státu je oním principem, který působí na straně stěžovatele a proti principu autonomie vůle, kterého se dovolávají obecné soudy. Je pak primárně úkolem obecných soudů najít praktickou konkordanci mezi oběma protikladně působícími principy tak, aby zůstalo zachováno maximum z obou, a tak, aby výsledek byl slučitelný s obecnou představou spravedlnosti.“*
23. S ohledem na výše uvedené závěry týkající platnosti Smlouvy o IŽP, odvolací soud uzavřel, že žalobkyně nedisponuje pohledávkou, jejíž zaplacení se žalobou domáhá. K jednotlivým odvolacím námitkám odvolací soud podotýká k námitce platnosti Smlouvy o postoupení pohledávky, že tento závěr má za předčasný, avšak s ohledem na shora uvedené by bylo nadbytečné se její platností znovu zabývat. Co se týče tvrzení žalobkyně, že z provedeného dokazování vyplynulo, že pojistník měl objektivně veškeré informace k tomu, aby se rozhodl o svém dalším postupu a bylo zcela jeho svobodným rozhodnutím, jak bude nadále postupovat, neboť komunikoval s advokátní kanceláří více než 2 měsíce, znal žalobkyni odhadovanou hodnotu pohledávky a cenu, za kterou je žalobkyně ochotna pohledávku odkoupit, akceptoval písemnou nabídku na stanovení ceny, byly mu sděleny všechny relevantní skutečnosti, zejména výše nároku a kupní cena, nutno uvést, že takové skutečnosti z provedeného dokazování neplynou, neboť není ani zřejmé, zda byl pojistník seznámen z důvodem neplatnosti Smlouvy

o IŽP, kterou poté žalobkyně specifikovala až v rámci předžalobní výzvy. Tato skutečnost však nemohla modifikovat výše uvedené závěry o postavení žalobkyně jako postupníka pohledávky z pojistně-investičního vztahu.

24. Odvolací soud ze shora uvedených důvodů výrokem I. rozsudek soudu I. stupně postupem podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, když věcně správným shledal i nákladový výrok.
25. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť žalovaná byla úspěšná i v této fázi řízení a má tedy právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Náklady žalované v odvolacím řízení spočívají v odměně advokáta dle § 6, § 7 bod 5 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif, dále jen „a. t.“), ve znění platném do 31. 12. 2024 (s odkazem na přechodné ustanovení čl. II vyhlášky č. 258/2024) z tarifní hodnoty 109.848 Kč za 2 úkony právní služby dle § 11 odst. 1 a. t. (vyjádření k odvolání žalobkyně ze dne 1. 10. 2024, účast u jednání odvolacího soudu dne 15. 1. 2024) ve výši 5.500 Kč za jeden úkon, paušální náhrady hotových výdajů za 2 úkony ve výši 300 Kč za úkon dle § 13 odst. 4 a. t. a náhrady za 21 % DPH, tj. náklady celkem 14.036 Kč. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle § 211 a § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení u soudu prvního stupně k Nejvyššímu soudu České republiky, za podmínek § 237 o. s. ř. O přípustnosti dovolání rozhodne dovolací soud.

Praha 15. ledna 2025

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu